

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Υλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση :

Κριτήριο αξιολόγησης στη Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Λυκείου

Κείμενο: **ΖΟΥΜΕ ΜΙΑ ΠΛΑΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Σήμερα βιώνουμε μια κρίση ευρέος φάσματος και διεθνούς κλίμακας. Δεν μιλώ για την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008. Μιλώ για μια κρίση που περνά απαρατήρητη, η οποία όμως μακροπρόθεσμα μπορεί να αποβεί πολύ πιο επικίνδυνη για το μέλλον της δημοκρατίας: μια πλανητική κρίση παιδείας.

Βαθιές ανατροπές συντελούνται σε όσα οι δημοκρατικές κοινωνίες διδάσκουν στους νέους και δεν έχουμε ακόμη αντιληφθεί το μέγεθός τους. Άπληστες για οικονομική επιτυχία, οι χώρες και τα εκπαιδευτικά συστήματά τους εγκαταλείπουν με απερισκεψία κάποιες γνώσεις απαραίτητες για την επιβίωση των δημοκρατιών. Οι γενικές σπουδές και οι τέχνες συνεχώς χάνουν έδαφος, τόσο στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση όσο και στο πανεπιστήμιο, σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου. Επίσης υποχωρούν και όλες οι ανθρωπιστικές και οι κοινωνικές επιστήμες, καθώς οι χώρες αναζητούν το βραχυπρόθεσμο κέρδος καλλιεργώντας χρήσιμες και εφαρμόσιμες ικανότητες προσαρμοσμένες σε αυτόν τον στόχο. Αν υπερσχύσει αυτή η τάση, πολλές χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο σύντομα θα παράγουν γενιές χρήσιμων μηχανών, υπάκουων και τεχνικά εξειδικευμένων, αντί για ολοκληρωμένους πολίτες, ικανούς να συλλογίζονται μόνοι τους, να αμφισβητούν τις παραδόσεις και να αντιλαμβάνονται την έννοια του κόπου και των επιτευγμάτων των άλλων.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, τα προβλήματα που έχουμε να επιλύσουμε - είτε είναι οικονομικά, είτε οικολογικά, είτε θρησκευτικά ή πολιτικά- είναι πλανητικής κλίμακας. Κανείς μας δεν ξεφεύγει από αυτή την παγκόσμια αλληλεξάρτηση. Επομένως, τα σχολεία και τα πανεπιστήμια όλου του κόσμου έχουν ένα τεράστιο και επείγον έργο: να καλλιεργήσουν στους φοιτητές την ικανότητα να θεωρούν τον εαυτό τους μέλος ενός ετερογενούς κράτους (όλα τα σύγχρονα κράτη είναι ετερόκλητα) και ενός ακόμη πιο ετερογενούς κόσμου και να έχουν μια κάποια αντίληψη της Ιστορίας και του χαρακτήρα των διαφορετικών ομάδων που τον κατοικούν.

Οι πολίτες του κόσμου χρειάζονται μια γενική μόρφωση. Ασφαλώς χρειάζονται και πολλές πρακτικές γνώσεις που οι φοιτητές μπορούν να αποκτήσουν χωρίς να εκπαιδευτούν στις ανθρωπιστικές επιστήμες, παραδείγματος χάριν απομνημονεύοντας

γεγονότα από τα σχολικά βιβλία (και ας υποθέσουμε πως αυτά δεν περιλαμβάνουν λάθη). Ωστόσο, για να γίνεις υπεύθυνος πολίτης, χρειάζεσαι κάτι άλλο: την ικανότητα να αξιολογείς τις ιστορικές αποδείξεις, τον χειρισμό των οικονομικών αρχών και την εξάσκηση του κριτικού σου πνεύματος. Να μπορείς να συγκρίνεις διαφορετικές απόψεις της κοινωνικής δικαιοσύνης, να μιλάς τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα, να μπορείς να αξιολογείς την πολυπλοκότητα των μεγάλων θρησκειών του κόσμου. Το να κατέχεις μια σειρά γεγονότων χωρίς να μπορείς να τα κρίνεις είναι ελάχιστα προτιμότερο από την άγνοια. Το να έχεις όμως μια δομημένη σκέψη πάνω σε ένα ευρύ φάσμα πολιτισμών, ομάδων κι εθνών και στην ιστορία των αλληλεπιδράσεών τους επιτρέπει στις δημοκρατίες να προσεγγίσουν με υπεύθυνο τρόπο τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα.

Ο Σωκράτης, που θεωρούσε πως αν δεν ερευνάς τη ζωή σου δεν αξίζει να τη ζεις, ζούσε σε μια κοινωνία που αγαπούσε τις έντονες συζητήσεις, εξέταζε κάθε επιχειρηματολογία και πλήρωσε με τη ζωή του την εμμονή του στο ιδανικό της κριτικής σκέψης. Σήμερα το παράδειγμά του βρίσκεται στο κέντρο της θεωρίας και της πρακτικής της εκπαίδευσης του πολιτισμού στη δυτική παράδοση. Αν θεωρούμε απαραίτητο όλοι οι φοιτητές να διδάσκονται μια σειρά γενικών μαθημάτων που έχουν σχέση με τις επιστήμες του ανθρώπου είναι γιατί πιστεύουμε πως αυτά τα μαθήματα θα τους δώσουν τα εργαλεία να σκέπτονται και να επιχειρηματολογούν οι ίδιοι, αντί να αποδέχονται απλώς την παράδοση και την εξουσία και γιατί θεωρούμε πως αυτή η ικανότητα ορθολογισμού είναι σημαντική σε κάθε δημοκρατική κοινωνία.

[Διασκευή άρθρου της Αμερικανίδας φιλοσόφου Martha Nussbaum
ΠΗΓΗ: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 7 Ιουλίου 2010]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100 -120 λέξεις
(25 μονάδες)

2. «Η κρίση της παιδείας μπορεί να αποβεί πολύ επικίνδυνη για το μέλλον της δημοκρατίας» : Χρησιμοποιώντας την παραπάνω περίοδο ως θεματική να αναπτύξετε το περιεχόμενο της σε μια παράγραφο 70-90 λέξεων.
(10 μονάδες)

3. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου και συγκεκριμένα στο απόσπασμα «Αν θελήσουμε να ..... δημοκρατική κοινωνία» υπάρχει το ακόλουθο επιχείρημα:

- Η ικανότητα να σκέφτεσαι και να επιχειρηματολογείς ο ίδιος αντί να αποδέχεσαι την παράδοση και την εξουσία είναι ικανότητα σημαντική για κάθε δημοκρατική κοινωνία.
- Τα γενικά μαθήματα που έχουν σχέση με τις επιστήμες του ανθρώπου δίνουν τα εργαλεία στους φοιτητές να σκέφτονται και να επιχειρηματολογούν οι ίδιοι.

Αρα, αυτά τα μαθήματα είναι σημαντικά για κάθε δημοκρατική κοινωνία.

Να βρείτε το είδος του συλλογισμού και να τον αξιολογήσετε ως προς την ορθότητα.

(10 μονάδες)

4. Να βρείτε τους τρόπους ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου.

(μονάδες 10)

5. αποβεί, συντελούνται, απερισκεψία, συλλογίζονται, αντιλαμβάνονται:

Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τους παραπάνω λέξεις.

(μονάδες 5)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει το σύγχρονο σχολείο είναι το φαινόμενο της κοινωνικής ανισότητας και του αποκλεισμού από την εκπαίδευση.

Να απευθύνεις μια επιστολή στην Υπουργό Παιδείας, στην οποία θα αναφέρεσαι τους περιπτώσεις αποκλεισμού και εκπαιδευτικών ανισοτήτων που διαπιστώνεις στο ελληνικό σχολείο και θα προτείνεις τρόπους με τους οποίους το σχολείο θα μπορούσε να προωθήσει ίσες ευκαιρίες για όλους. (500 - 600 λέξεις)

(μονάδες 40)

Καλή Επιτυχία !